

נסורת הש"ם

(א) נטר טו... (ב) נ"ב חו"ט... לקמן כד... ר"ה ערמל... (ג) חוקפי ע"ו לקמן כד... (ד) אלא כד פרנסתו יתע... הכרזתה שר ובי' כן הוא נירמח הערמל...

הנהגות הרב"ח

(א) ר"ה ד"ה ואין עולין כי ואלו אמר כי עשה סופר הוא ובי' הרגל מפסיקו תלמי' ובי' הכרזת שטות שאינה תלמד טובה כהנן נבטוין דע"ה מוח לקמן דף ק' דלמח דין [דוקא] ששה ימים: (ב) חו"ט ד"ה וטויה טו' לא מני' היתר ביה וכן פירש כי ואפילו ע"י הדחק אסור ועל יהודי אחד:

גילוי הש"ם

רש"י ר"ה סמיכה רש"י וכו' פותר לאחרי בתרבות ע"י ימות דף ג' מה ע"ה כשי' ד"ה קודם שמוהו ויני' לקמן דף כ' ע"ה חו"ט ד"ה כל שלשים: ד"ה ואין עולין ובי' ג"י לאו דוקא, קשה לי הא נהיה מנאלי לקמן דף כ' ע"ה דלמח דמתי' הכה ג"י דוקא כדלמתי' שם הלכה כהנא את סו' ג' דלמח וכו': רמ"ם ר"ה וכו' ובי' ש"הא וכו' וכו' וכו' דלמח ד"ה לעיל דף י' ע"י חו"ט ד"ה חמט:

מוקף רש"י

בטלה היינו גורת שבעה. שאין לרץ להשלים אחר הרגל ו' ימי חללה, דכתיב עיקר הפלות דהיינו ג' ימים ואלו היום קודם הרגל בעל הרגל ממנו גורת שלשים וימים.

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

וטווה על יריבו. החוטין אבל לא בידו בין אנשעומו ונפלין דרך חול: גמ' לאחרים בטובה. ולא בשקר: מערים ומוכר שלו. כן עושה כל ימות התג: כדי פרנסתו. בהריומה ולא מיירי בני שאין לו מה יאכל: אבל לא באבן. שחולה כמותו כדי שיוכל לשחור יפה:

מתני' הקובר מו' שלשה ימים קודם הרגל. הואיל ועיקר אצילות אינו אלא שלשה ימים: בעלה ממנו גורם שבעה. דלאחר הרגל אינו לרץ למנוח יומת: שמונה ימים. קודם הרגל בטלה ממנו גורת שלשים דהואיל והתחיל יום אחד מן השלשים אינו לרץ לשמור כלום לאחר הרגל דין שלשים אלא * מותר לאלתר בתכונות בניהון ותפוסות: שש עולה. ארבע שבת בימי אצלו עולה למנין שבעה: ואינה מפסקת. דלאחר שנת לרץ להשלים שבעה ימי אצלות עם השבת: והרגלים מפסיקין. דכי קבר מתו שלשה ימים קודם הרגל מפסיק האצילות לגמרי ולאחר הרגל אין משלים כלום: ואין עולין. דכי קבר מתו בחוץ הרגל דלא בטלה ממנו גורת ו' אין ימי הרגל עולין למנין ו' ימי אצילות אלא לאחר הרגל לרץ לישב ו' ימי אצילות זו היא שבת. אבל נהנת מלאחי ואין עולין דכי קבר את מתו שני ימים לפני הרגל דלא בטלה ממנו גורת שבעה אין ימי הרגל עולין למנין שבעת ימי אצלו אלא לאחר הרגל לרץ לישב ו' ימי אצילות להשלים לשני ימים שנהג לפני הרגל (א) ואני אומר כי טעות סופר הוא דמה שזכר * שלשה ימים לפני הרגל לאו דוקא ואפילו עשה אחת לפני הרגל בטלה ממנו גורת שבעה דהרגל מפסיק: משחרב בית המקדש. שאין לערבת תשלומין כל ו' ואינו אלא יום אחד: כשבת. ודינו כשבת

דעולה ואינה מפסקת: ראש השנה שבעה. הואיל ואינו אלא יום אחד: גמ' גורם. שלשים בטלו אצל ימים לא בטלו שלשים יום לא בטלו דעדיין תלוין ועומדים: מאי טעמא ימים לא בטלו. כיומר באזהר ענין לא בטלו ימים: שאם לא גילה ערב הרגל. דכי בטלו גורת שלשים ואינני ליה לגלוי ערב הרגל ולא גילה: אסור לגלה אחר הרגל. כל שלשים יום: והתניא

דלמח בירושלמי חד דר גס אובד תפילין בחולא דמועדא אחא לקמיה דרב חננאל פ"י שיכמוז לו לפי שהיה סופר כדאיחא דמגילה (דף י"א.) שלמה לקמיה דרבה בר בר חנה אמר ליה זיל הכ ליה תפילין וחת כחד לך דמנן כותב אדם תפילין לעצמו אחא לקמיה דרב אמר ליה כחוד ליה פירוש בלא הערמה מתני' פליגא על רב כותב אדם תפילין ומוזהו לעצמו הא לאחר לא רב פתח לה בכותב להניח פירוש רב מעמיד המשה להניחם אחר המועד אבל להניחם במועד שרי ובהלכות גדולות פסק דאסור להניח תפילין בחולו של מועד ולטעם שמתעט שבתות וימים טובים ימימה ימימה מסתבר שפיר דמתעט חולו של מועד ולמחן דלר"ס (מנחות דף י"א.) מלך לאות יאזו שבתות וימים טובים שאין בעצמן אות יש לומר לפי שאין עושין מלאכה כי אם בדבר האבד אבל קשיא למאי דפרישית לעיל (דף ג' ד"ה משקון) דלמלאכה דחול המועד מדרבנן היכי ממעט להו יש לומר הואיל ואוכל מנה ויושב בטובה אין לרץ אות ואם הוא אחת דבחול המועד מייב בתפילין יש לומר הואיל ועושין מלאכה בו אין אות ומימימה ימימה נמי לא ממעט אלא יום טוב דחלוק משאר ימים: הקובר את מתו. להכי נקט קובר אצילות מתחלת משעת סתימת הגולג דלמחרינן לקמן (דף ע"א.) כן הוא עיקר אצילות לכמה מיני ואמרין לקמן (ס:) שלשה ימים לנכי: מאי טעמא * א"א בטלו. הכא הוה ניחא טפי לגרום ימים לענין מאי לא בטלו ואין לרץ להגיה דהיא היא: שאם * א ג"ה ערב הרגל כו'. ונראה לי דה"ה לא כינס ולא רחן ערב הרגל אס מותר לרחון ולכנס מעברד יו"ט ולא כינס ולא רחן לא יכנס דרגל והשתא ניחא הא דקתני גורת שבעה בטלו הא ימים לא בטלו ומיהו קשיא לן דקאמר בסמוך שכשם שמתו שלשה מבעלת גורת שבעה אפילו לנחא קמא דבעלת אפילו ימים שמונה אלא שאלו רחיה למנות שלשים שבעה אפילו ימים והר"ן פ"י דדוקא לא גילה אבל לא כינס לא דמוחר לכנס אפילו לא כינס שהוא לרץ גדול יותר ואין נראה לי טעמו דאם הוא לרץ גדול כ"ש שיש לנו לקנסו בשלל עשה קודם הרגל ונכנס דרגל ולפירוש הקונטרס דמפרש לקמן שאם חל שלישי להיות ערב הרגל שאסור ברימיה עד הערב הו' עד שחששה אס כן לא שייך לקנסו כמה שאל רחן ולא כנס וא"כ ימים לענין מאי לא בטלו בני עשה מיהו יש לומר דאם לא רחן דרגל אסור לרחון אחר הרגל ועוד יש לומר אבז נקט סיפא גורת נקט ברישא גורת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים בטלה גורת שבעה הא שני ימים לא בטלה גורת מ"מ פ"י אחת מדקאמר בסמוך שכשם שגורת שלשה מבעלת גורת ו' א"א נקט גורת ושנתן מאי קאמר ימים לא בטלו וי"ל דאבז נקט סיפא גורת מנה נמי רישא גורת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים בטלה גורת ו' הא שני ימים בטלו גורת הא ימים לא בטלו לענין דהייג דברים שזניעא:

וטווה על יריבו הכלת לציציתו. פירוש ע"י שינוי אצל בתפילין

אי אפשר נשניו שרץ כמיהה תמה ונעשית תפילין וזליית לא איירי בתמני' ושמה לין אסור כי אם כנתיבה וטויה ומה שנהגו לכתוב בעגול לא מנינו הימר (ב) וכן פירש בתוספות הרב

בשס רבו ואפילו על ידי הדמק על יהודי אחד שתפוס היה המירו דזומק גם על ידי היפוך שהוא נקרא מלך אחר לא היו ממירין וגם אי לא אסור משום מלאכה הא אסרינן * אפילו טירחא דלאו מלאכה נפרק קמא (דף ד.) מיהו נהגו לומר דמתני' לא איירי על ידי היפוך ויש טומנין על ידי מילוק האות וכן היה עושה רבי זקני והי"ד שא"י אפשר היה כותב ככתב הפוך: רבי יהודה אומר שפירש. לכאורה מתמיר יותר מרבי מאיר שהמיר ללחמים ונתוספות פירשו דרבי מאיר אינו ממיר אלא כהערתה ולא הנגמל: רבי יוסי אומר כותב וסובר כדי פרנסתו. דשרי לגמרי ללחמים בשכר דדוקא כדי פרנסתו ולכאורה מיקל מכלולה וכן פ"י הר"א עוד פ"י דכלולה הו שרי כדי פרנסתו דאין לו מה יאכל ולא איירי אלא כשיש לו מה יאכל ומתמיר רבי יוסי יותר מכלולה ולשגא לא משמע הכי דהוה ליה למימר אינו כותב אלא כדי פרנסתו מיהו במילתא דרבי יהודה קשה נמי קלת דהוה ליה למימר אינו כותב אלא כדי פרנסתו על ידי אחרים או על ידי הערמה והשתא מתני' אחיא כרבי מאיר ויש מפרשים דרבי פרנסתו נמי לא משמע דאין לו מה יאכל (ו) שרי דהואיל לזרץ מזה מותר להשתכר זה דכנס לא ירצה לעשות ק"ו ומתניתין פירש בתוספות הרב דפליגא אכולה ומנה אחר הוא וה"ר יונה פירש דלמח כמנא קמא והכי פירושו אין כותבין

ספרים תפילין ומוזות כדי למוכרם או כדי להניחם ועוד פ"י דלמח כרבי יוסי לפי מה שפירש שרבי יוסי מתמיר ואין ראה מכאן שמוחר להניח תפילין דלמח רבי מאיר ורבי יהודה לטעמיהו דסבירא להו פרק המוצא תפילין (שירוינן דף ט: ושם) שנת זמן תפילין (ורבי) ורבה בר בר חנה נמי הכי מני סברי ואע"ג דכלולה אמוראי דפרק הקומץ רבה (מנחות דף ט: ושם) משמע דאית להו שנת לאו זמן תפילין הוא אבל ר' יצחק בן אבדהם היה מביא מן הירושלמי להמיר להניח דלמח בירושלמי חד דר גס אובד תפילין בחולא דמועדא אחא לקמיה דרב חננאל פ"י שיכמוז לו לפי שהיה סופר כדאיחא דמגילה (דף י"א.) שלמה לקמיה דרבה בר בר חנה אמר ליה זיל הכ ליה תפילין וחת כחד לך דמנן כותב אדם תפילין לעצמו אחא לקמיה דרב אמר ליה כחוד ליה פירוש בלא הערמה מתני' פליגא על רב כותב אדם תפילין ומוזהו לעצמו הא לאחר לא רב פתח לה בכותב להניח פירוש רב מעמיד המשה להניחם אחר המועד אבל להניחם במועד שרי ובהלכות גדולות פסק דאסור להניח תפילין בחולו של מועד ולטעם שמתעט שבתות וימים טובים ימימה ימימה מסתבר שפיר דמתעט חולו של מועד ולמחן דלר"ס (מנחות דף י"א.) מלך לאות יאזו שבתות וימים טובים שאין בעצמן אות יש לומר לפי שאין עושין מלאכה כי אם בדבר האבד אבל קשיא למאי דפרישית לעיל (דף ג' ד"ה משקון) דלמלאכה דחול המועד מדרבנן היכי ממעט להו יש לומר הואיל ואוכל מנה ויושב בטובה אין לרץ אות ואם הוא אחת דבחול המועד מייב בתפילין יש לומר הואיל ועושין מלאכה בו אין אות ומימימה ימימה נמי לא ממעט אלא יום טוב דחלוק משאר ימים: הקובר את מתו. להכי נקט קובר אצילות מתחלת משעת סתימת הגולג דלמחרינן לקמן (דף ע"א.) כן הוא עיקר אצילות לכמה מיני ואמרין לקמן (ס:) שלשה ימים לנכי: מאי טעמא * א"א בטלו. הכא הוה ניחא טפי לגרום ימים לענין מאי לא בטלו ואין לרץ להגיה דהיא היא: שאם * א ג"ה ערב הרגל כו'. ונראה לי דה"ה לא כינס ולא רחן ערב הרגל אס מותר לרחון ולכנס מעברד יו"ט ולא כינס ולא רחן לא יכנס דרגל והשתא ניחא הא דקתני גורת שבעה בטלו הא ימים לא בטלו ומיהו קשיא לן דקאמר בסמוך שכשם שמתו שלשה מבעלת גורת שבעה אפילו לנחא קמא דבעלת אפילו ימים שמונה אלא שאלו רחיה למנות שלשים שבעה אפילו ימים והר"ן פ"י דדוקא לא גילה אבל לא כינס לא דמוחר לכנס אפילו לא כינס שהוא לרץ גדול יותר ואין נראה לי טעמו דאם הוא לרץ גדול כ"ש שיש לנו לקנסו בשלל עשה קודם הרגל ונכנס דרגל ולפירוש הקונטרס דמפרש לקמן שאם חל שלישי להיות ערב הרגל שאסור ברימיה עד הערב הו' עד שחששה אס כן לא שייך לקנסו כמה שאל רחן ולא כנס וא"כ ימים לענין מאי לא בטלו בני עשה מיהו יש לומר דאם לא רחן דרגל אסור לרחון אחר הרגל ועוד יש לומר אבז נקט סיפא גורת נקט ברישא גורת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים בטלה גורת שבעה הא שני ימים לא בטלה גורת מ"מ פ"י אחת מדקאמר בסמוך שכשם שגורת שלשה מבעלת גורת ו' א"א נקט גורת ושנתן מאי קאמר ימים לא בטלו וי"ל דאבז נקט סיפא גורת מנה נמי רישא גורת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים בטלה גורת ו' הא שני ימים בטלו גורת הא ימים לא בטלו לענין דהייג דברים שזניעא:

ההתניא

עין משפט
נר מצוה

צדא א ב מ"י פ"ו מהלכות י"ט הלכה יג טושי"ע א"ח כ"י תקמה ספיק ג: צדא ב מ"י פ"ו מהל' א"ח הלכה א סגן פ"ג טושי"ע י"ד כ"י ח ספיק א: ק ד מ"י שס הלכה ג טושי"ע שס כ"י שטט ספיק [א] ג [נטושי"ע א"ח סימן תקמה ספיק ו]: קא ה מ"י שס טושי"ע י"ד סימן שטט ספיק ו [נטושי"ע א"ח סימן תקמה ספיק א]: קב ג מ"י שס טושי"ע י"ד שס ספיק ח:

רבינו חננאל

ה"ר יוחנן ב"ר חננאל תפילין ומוזות לעצמו. ולא אחריים בטובה. דבר ר' מאיר ר' יהודה אומר מערים ומוכר וזוהר ויכח לעצמו. ר' יוסי אומר כותב ומוכר כדרכו כדי פרנסתו. ארי ליה רב לרב חננאל הלכה כותב ומוכר כדרכו כדי פרנסתו. וטוהו אדם על יריבו תכלת לציציתו. אטיקא אפר רב יהודה אפר שמואל. וכן אמר רב חייא בר אבא אמר ר' יוחנן. טוהו אדם בין באבן בין בסלף. והלכה כותב ומוכר כדי פרנסתו. חתני' תקובר את סו' ג' ימים קודם לרגל בטלה היטב מדידת שבעה. קבור קודם לרגל שמונה ימים בטלה היטב גזירת שלשים. ספני שאמרו. שבת עולה ואינה מפסיק רגלים פסיקין ואין עולין. כו'. אמר רב גזירות בטלו ימים לא בטלו. פי גזירות בטלו. נדחו גזירות האבילות בני הרגל. שיש לו גלח וזולתי זה מגזירות האבילות. ואם לא גילח ערב הרגל אסור לו לגלח אחר הרגל. כי ימים לא בטלו.